



### Javítókulcs

## Bibliai héber C1 írásbeli nyelvvizsga Nyelvtani feladatsor

Elérhető pontszám: 30 p.

Rendelkezésre álló idő: 80 perc.

### 1.) Adja meg az igealábbi alakok gyökét (szótári alakját), majd határozza meg pontosan, elemezze a feltüntetett formákat!

*Minden információt tüntessen fel (a szótári alakon kívül az aktuális igeörzsi előfordulást, aspektust, számot, személyt, grammatikai nemet, a váv minőségét, a névmási toldalék számát, személyét, nemét stb.!)*

(5 p.)

1. הִטְמָאָה    טמא hotpaal perfectum E/3 nőnem
2. וְאָנָתָר    יתר nifal imperfectum E/1 + vav consecutivum
3. מְקִיִּים    קום hifil participium egyes szám, hímnem
4. כּוֹנְנֵתָה    כון pólél perfectum E/2 hímnem + E/3 nőnemű névmási suffixum
5. בְּפָרֵשׁ    פרש piél infinitivus constructus + időhatározói בּ prepozíció

### 2.) Töltse ki az alábbi mondatokban az üresen hagyott helyet a megadott ige megfelelő ragozott alakjával!

*Nem szükséges a maszoréta szöveg visszaadása, a mondatba illeszkedő és alaktanilag helyes egyéb alakokat is elfogadunk.*

*Megj.: „alapján” azt jelenti, hogy nem pontosan azonos a mondat a bibliai verssel.*

(5 p.)

וּתְאָמַר נְעָמִי שְׁבִינָה בְּנֵתִי לְמָה תֵּלַכְנָה עִמִּי (1)

שוב qal/paal imperativus T/f

(Ruth 1:11)

- (2) **והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי**  
qal/paal imperfectum T/3 f סבב (1Mózes/Genezis 37:7)
- (3) **ויאמר מה-זאת עשית לי למה לא-הגדת לי כי אשתך הוא**  
hifil perfectum/qatal E/2 m נגד (1Mózes/Genezis 12:18)
- (4) **קול ברמה נשמע (... ) רחל מבכה על-בניה:**  
piél participium E/f בכה (Jeremiás 31:15)
- (5) **ותקם דבורה ותלך עם-ברק**  
qal/paal imperfectum + vav consecutivum E/3 f קום (Bírák 4:9)

**3. Egészítse ki magánhangzókkal az alábbi bibliai mondatokat úgy, hogy értelmes mondatot kapjunk!**

*Figyelem! Nem elvárás a maszoréta szöveg visszaadása!* (Forrás: Bírák 14)

(10 p.)

1. (2 p.)

וַיֵּרֶד שְׁמֹשׁוֹן תַּמְנָתָה וַיֵּרָא אִשָּׁה בְּתַמְנָתָהּ מִבָּנוֹת פְּלִשְׁתִּים

2. (6 p.)

וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הֲאִין בְּבָנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל-עַמִּי אִשָּׁה כִּי-אַתָּה הוֹלֵךְ לַקַּחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֶרְלִים וַיֹּאמֶר שְׁמֹשׁוֹן אֶל-אָבִיו אוֹתָהּ קַח-לִי כִי-הִיא יִשְׂרָהּ בְּעֵינַי

3. (2 p.)

וַיְהִי כִּרְאוֹתָם אוֹתוֹ וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים מְרָעִים וַיְהִיו אֹתוֹ

**4. Azonosítsa és értelmezze az alábbi mondatokban kiemelt nyelvtani jelenségeket! Határozza meg őket alaktanilag, és fogalmazza meg, mit fejeznek ki mondattanilag! Szükség esetén lefordíthatja őket, de az csak magyarázattal együtt fogadható el.**

*Figyelem, mindegyik versben két különböző jelenségre kérdezzük rá, melyeket vagy a versben lévő távolságuk, vagy számok különítenek el!*

(10 p.)

1. (Forrás: Ruth 3:11)

כִּי יוֹדַע כָּל-שַׁעַר עָמִי כִּי אִשָּׁת חַיִל אֶתָּ:

- (1) Egyes szám hímnemű participium, jelen esetben igeként/állítmányként szerepel. Onnan tudjuk, hogy szórendben megelőzi az alanyt (és nincs határozott, valamint az utána jövő főneves szerkezet az עָמִי miatt határozottnak minősül), úgyhogy alaktanilag sem lehet a jelzője. Ilyen esetben az ige időtlen, ill. a főmondatnál egyidejűséget fejez ki.
- (2) Constructusos szerkezet, amelyet jelen esetben minőségjelzős szerkezetként kell értelmezni. (Nem a hadsereg asszonya, hanem bátor/erényes/belevaló nő).

2. (Forrás: 1Mózes/Genezis 12:9)

וַיֵּסַע אַבְרָם (1) הַלְלוֹךְ וַנְּסוּעַ (2) הַנְּגָבָה:

- (1) Két infinitivus absolutus egymás után, az első a הלך igéé, amely itt az utána következő ige folyamatosságát jelző „segédigeként” funkcionál. A második a főigét (ויסע) ismétlő figura etymologica, jelen esetben határozói mellékmondatot rövidít: „folyamatosan haladva”.
- (2) Határozott névelővel és irányjelölő ה-vel ellátott főnév. A határozott névelő miatt nem valószínű, hogy a נֶגֶב tulajdonnév, inkább „dél(vidék)” vagy „sivatagos terület”.

3. (Forrás: 1Sámuel 23:10)

וַיֹּאמֶר דָּוִד? הֲהִיא אֱלֹהִי? שְׂרָאֵל שָׁמַע שָׁמַע עֲבָדְךָ כִּי-מִבְּקֹשׁ שְׂאוּל לְבוֹא אֶל-קַעֲיֵלָה לְשַׁחַת לְעִיר בְּעֵבֹרַי:

- (1) Infinitivus absolutus, amely itt az utána következő ragozott igealak nyomatékosítására szolgál: „minden bizonnyal meghallotta”.



- (2) Határozott névelővel összevont  $\dot{\text{ל}}$  prepozíció, amely itt azt jelenti, hogy a főnév, amelyhez kapcsolódik, mondattanilag tárgy: „a várost”. Ilyen értelemben az את alternatívája.

4. (Forrás: 4Mózes/Numeri 6:25)

**יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיְחַנֶּךָ:**

- (1) Az אור ige hifil imperfectum E/3 hímnemű alakja, itt jussivusi értelemben: „ragyogtassa”. Az alanya יהוה, amely Isten tulajdonneveként mindig Adonájnak/Hasémnek stb. olvasandó (qere perpetuum). A tárgya a פָּנָיו, amely az csak többes számban előforduló פָּנִים főnév E/3 hímnemű névmási toldalékkal (birtokos személyranggal) ellátott alakja. A szó a névmási toldalék miatt határozottnak minősül, de itt nemsztenderd módon a határozott tárgyat jelölő את nélkül áll.
- (2) A הִנּוּ ige qal imperfectum E/3 hímnemű alakja, E/2 hímnemű névmási toldalékkal ellátva, szintén jussivusi értelemben. A ו itt nem consecutivum, mert nem az ige nem וַיְחַנֶּךָ alakban van, hanem a וַיְחַנֶּךָ + ו találkozásából szabályos hangváltozással jön létre (hosszú í-vé olvad össze), ez így célhatározói értelmű is lehet: „hogy megkönyörüljön rajtad”. A névmási toldalékban van egy nun energicum, amelyet a benne lévő dágés jelez, mert a szótagzáró nun hasonult hozzá.

5. (Forrás: 1Mózes/Genezis 4:13)

**וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-יְהוָה (1) גָּדוֹל עֲוֹנִי מִ(2)נֹשְׂאָ:**

- (1) Hasonlítói szerkezet: összehasonlítást fejez ki, a melléknév középfokaként értelmezendő, amely a bibliai héberben nem létezik, csak melléknév + (ן)מ körülírással lehet kifejezni.
- (2) A נֹשְׂאָ ige qal infinitivus constructa, amely itt igei főnév („(el)hordozás”) értelemben áll, és alárendelt mellékmondatot rövidít le, amelynek az alanya a szövegkörnyezetből derül ki („én”). Magyarra is csak így tudjuk lefordítani: „nagyobb ... annál, hogy elhordozhatnám.”